

NO MINOR ISSUE Children and Meleches Shabbos

1. גמרא שבת קכא.

משנה. נכרי שבא לכבות, אין אומרים לו כבה ואל תכבה - מפני שאין שביתתו עליהן. אבל קטן שבא לכבות אין שומעין לו, מפני ששביתתו עליהן.

גמרא... אבל קטן שבא לכבות אין שומעין לו מפני ששביתתו עליהן. שמעת מינה: קטן אוכל נבלות - בית דין מצווין עליו להפרישו. - אמר רבי יוחנן: בקטן העושה לדעת אביו. דכוותה גבי נכרי - דקא עביד לדעתיה דישראל, מי שרי? - נכרי לדעתיה דנפשיה עביד.

על דעת חז"ל - בקטן שידע להצחין שהכזוי זה נוח לחז"ל, ועושה נסבילו.

2. פרשת יתרו (פרק כ')

(ח) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ: (ט) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלֶאכֶתֶךָ: (י) וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לִיקוֹן אֲלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלֶאכֶה אֹתָהּ וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ עֹבְדֶיךָ וְאִמָּתֶךָ וּבְהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ:

3. שו"ת אחיעזר חלק ג', סי' פ"א (אות כ"ג)

ושמעתי מאלופי ומיודעי הגאון ר' חיים מוולאזין דלהכי איצטריך קרא דל"ת כל מלאכה אתה ובנדך דמשום לאו דלא תאכילום לא הוי אלא איסור בעלמא כשאר איסורים משא"כ משום ל"ת כל מלאכה הוי איסור דשבת דחמיר כדאיתא ביבמות ו' שאני לאוי דשבת דחמירי ופירש"י דקי"ל מחלל שבת כעובד ע"ז...

4. רמב"ן עה"ת (שם)

אתה ובנדך ובתך - הקטנים, הזהירנו בשבת שלא יעשו הבנים הקטנים מלאכה לדעתינו וברצוננו:

5. שער הציון סי' של"ד (ס"ק נ"ד)

ולעניות דעתי דבדליקת אביו מחוייב אביו מן התורה למחות בידו כיון שהוא עושה לדעתו, כדי שלא יעבור אמה דכתיב לא תעשה וגו' ובנדך ובתך, ובדליקת אחרים מחוייב האחר על כל פנים מדרבנן למחות בידו, דהא הגמרא שקיל וטרי אמאי התירו באינו יהודי, ומשני אינו יהודי אדעתיה דנפשיה עביד, מה שאין כן בקטן זה, וכמו שכתב בבית יוסף:

6. משנה ברורה שם, ס"ק ס"ה

צריך למחות - דקטן אין לו שקול הדעת לעשות אדעתיה דנפשיה ועושה לדעת אביו שידוע שכיבוי זה נוח לאביו ועושה בשבילו ואסור דמצווה על שביתתו...

NO MINOR ISSUE

Children and Meleches Shabbos

7. תשובות והנהגות כרך ג', סימן פ"ב

עובדא בא לידי באשה שהדליקה נרות שבת מוקדם וקיבלה שבת, ועדיין לא נכנסה שבת, ונזכרה ששכחה להביא דבר מה וביקשה מבנה הקטן שעדיין לא קיבל שבת, להביאו לה דרך רה"ר. לע"ד נכנסת בזה לחשש איסור תורה ד"לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך" והיינו שמוזהר שלא לעשות מלאכה ע"י בנו...

8. ארחות שבת ח"ב, פרק כ"ד (אות ח')

אם כבה האור בחדר מותר במקום הצורך להעמיד קטן שאינו בר הבנה על יד המתג אף באופן שידוע לנו שהוא עתיד לשחק עם המתג ולהדליק את האור. והטעם משום דאין במעשה זה משום ספייה, וכמבואר בהערה. וגם אין בזה איסור משום איסור שביתת בנו ולא משום איסור אמירה לקטן הואיל ואינו עושה את המלאכה לצורך אחרים אלא להנאתו, וגם אין בזה מצות חינוך משום שאינו בר הבנה... אבל אם הקטן הגיע לגיל שהוא בר הבנה להבין שדבר זה אסור, אסור לעשות כן משום מצות חינוך, וכן אם קטן זה מבין שהגדול מעוניין שהוא ידליק את האור הרי זה אסור משום איסור שביתת בנו...

9. ביאור הלכה סי' שמ"ג

מד"ס וכן וכו' - ודעת הרשב"א והר"ן דאם התינוק צריך לכך מותר אפילו לספות לו בידיים דבר שהוא אסור מדרבנן אך המחבר סתם לדינא כדעת החולקים עליהם ואוסרים בכל גווני וכתב בתשובת רבינו עקיבא איגר ע"ד טלטול הספרים לבהכ"נ במקום שאין עירוב ע"י תינוק אי יש לסמוך בזה על הרשב"א דאיסור דרבנן ספינן ליה בידיים והשיב דזה אינו דהא הר"ן כתב בפרק כ"כ להדיא דאף להרשב"א ספינן ליה רק לצרכו ולא לצרכנו ואדרבה מחינן בידיה ויש תקנה ליתן להתינוק חומש וסידור שישא לבהכ"נ לצורך עצמו להתפלל ולשמוע קריאת התורה וממילא יצטרף הגדול עמו להתפלל יחד:

10. חיי אדם ח"א (כלל ס"ו, סע' ו')

ויש מתירין להאכילם איסור דרבנן, כיון דעל כל פנים אין מצווין להפרישם אפילו מאיסור דאורייתא, מה שאין כן בגדולים דכל ישראל חייבים להפרישם, ולכן סבירא להו דבזה יש גם כן קולא לקטנים (וצריך עיון שהרי מוכח מירושלמי שהביא הב"י בי"ד סימן פ"א דתינוק יונק מפני הסכנה לאחר כ"ד חודש שמע מינה דאם אין בו סכנה אסור אף על גב דאינו אלא מדרבנן וכ"כ הש"ך שם בהדיא וכל שכן אם אינו חולה כלל וצריך עיון). אחרי זה מצאתי בתשובת רשב"א סי' צ"ב שנשאל על זה, וע"ש מה שתירץ, ואין לסמוך על זה אלא לצורך גדול. ומכל מקום אשת כהן מעוברת, מותרת ליכנס באוהל המת. ותינוק שישן באוהל המת, אין צריך להקיצו (ועיין בחיבורי חכמת אדם כלל קנ"ט):

11. ביאור הלכה סי' שכ"ה, סע' י'

א"י שמילא וכו' - עיין במ"א שמסיק דה"ה חש"ו שמלאו מים אין מותר רק כשמלאו לצורך עצמן [אבל לצורך ישראל אסור ובעינן למו"ש בכדי שיעשו כמו בא"י פמ"ג] אך זה נראה דעדיף מא"י דאפילו במכירו מותר דלא חיישינן בהו שמא ירבה בשבילו: